

prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Dariusz Grzegorz Wydra

Katedra Ginekologii, Położnictwa i Neonatologii, Gdański Uniwersytet Medyczny
80-214 Gdańsk, ul. Smoluchowskiego 17
tel. 58 584 40 41
e-mail: dgwydra@gumed.edu.pl

Gdańsk, 2024.07.02

RECENZJA

Recenzja dorobku i osiągnięcia naukowego dr n. med. Marcina Oplawskiego, pt. „Ocena możliwości wykorzystania markerów molekularnych w diagnostyce i planowaniu zakresu terapii w nowotworach dolnego odcinka narządu płciowego u kobiet zmierzające do poprawy jakości życia i zmniejszenia częstości występowania dysfunkcji układu moczowego po zastosowanym leczeniu”.

Recenzja powstała na podstawie dokumentacji przesłanej przez Kierownik Dziekanatu kierunku lekarskiego Wydziału Lekarskiego i Nauk o zdrowiu Collegium Medicum Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzejewskiego.

Dane osobowe, przebieg pracy zawodowej i ocena istotnej aktywności badawczej Kandydata

Dr n. med. Marcin Oplawski w 1997 roku ukończył studia medyczne na kierunku lekarskim w Wydziale Lekarskim w Katowicach na Śląskiej Akademii Medycznej uzyskując tytuł lekarza medycyny. Posiada specjalizację z ginekologii i położnictwa (pierwszy stopień w 2001 roku, drugi stopień w roku 2006) oraz specjalizację z ginekologii onkologicznej uzyskaną w roku 2014.

W 2009 roku na obronił pracę doktorską na Wydziale Lekarskim, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie na podstawie rozprawy „Znaczenie terapeutyczno-prognostyczne występowania przerzutów w węzłach chłonnych miednicy małej w operacyjnym raku endometrium”.

Dr n. med. Marcin Oplawski od zakończenia studiów medycznych pracował jako lekarz. Po skończeniu stażu podyplomowego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Rydygiera w Krakowie rozpoczął pracę na stanowisku młodszego asystenta, a następnie asystenta w Katedrze Ginekologii i Położnictwa, Klinika Ginekologii i Onkologii Collegium

Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W tym okresie Kandydat odbył studia doktoranckie organizowane przez Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Następnie w latach 2010 – 2013 pracował w Oddziale Klinicznym Ginekologii Onkologicznej Centrum Onkologii im. F. Łukaszczyka w Bydgoszczy, Katedra Onkologii, Radioterapii i Ginekologii Onkologicznej Collegium Medicum w Bydgoszczy. Od 2013 roku został ordynatorem Oddziału Ginekologii i Położnictwa z Ginekologią Onkologiczną Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera w Krakowie. W 2021 roku dr n. med. Marcin Opławski został Kierownikiem Kliniki Ginekologii i Położnictwa Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu w Krakowie.

W całym okresie pracy zawodowej dr n. med. Marcin Opławski pracował naukowo co zaowocowało współpracą z ponad 40 renomowanymi jednostkami naukowymi, zarówno przed jak i po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych. Wymiernym efektem współpracy między ośrodkowej są publikacje naukowe oraz wystąpienia w ramach konferencji naukowych.

Kandydat pracując zawodowo oraz naukowo jako specjalista ginekologii i położnictwa uczestniczył w dwóch zespołach badawczych wymienionych w dokumentach przedstawionych do recenzji:

- Polskie badanie wieloośrodkowe dotyczące oceny ryzyka defektów dna miednicy u kobiet pod tytułem: Czynniki ryzyka defektów dna miednicy u kobiet zakwalifikowanych do operacji rekonstrukcyjnych - polskie badanie wieloośrodkowe. Risk factors of pelvic organ prolapsed in women qualified to reconstructive surgery - the Polish multicenter study. Projekt badawczy nr N407309433.
- Projekt, pt. „Ocena ekspresji genów (GAPDH, MTDH, ERCC1) w zaawansowanym raku jajnika” Projekt finansowany w ramach dotacji UJ CM: K/ZDS/003863 w latach 2014-2015 pod kierownictwem Anastazji Stój, realizowany przez Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego-Collegium Medicum.

Dr n. med. Marcin Opławski po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych odbył pięć udokumentowanych staży w jednostkach zagranicznych. Ponadto dr n. med. Marcin Opławski uczestniczył w sześciu badaniach klinicznych o charakterze międzynarodowym, w czterech z nich Kandydat pełnił funkcję Głównego Badacza.

Jest członkiem 4 krajowych towarzystw naukowych:

- Polskie Towarzystwo Ginekologów i Położników
- Polskie Towarzystwo Kolposkopii i Patofizjologii Szyjki Macicy (PTKiPSM)
- Polskie Towarzystwo Ginekologii Onkologicznej (PTGO)
- Polskie Towarzystwo Chirurgii Robotycznej w Ginekologii (PTChRG)

Dr n. med. Marcin Opławski jest cenionym specjalistą w swojej dziedzinie co potwierdza 26 recenzjami dla międzynarodowych czasopism naukowych o uznanej renomie. Kandydat był członkiem komitetów redakcyjnych czasopism posiadających współczynnik wpływu Impact Factor oraz punkty Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,

Działalność naukowo-badawcza

Dorobek naukowy dr n. med. Marcina Opławskiego obejmuje łącznie 47 prac (IF: **114.454**; MEiN **3545**), 33 artykuły zostały opublikowane w czasopismach międzynarodowych (IF: 112.212; MEiN 3234), 14 w polskich czasopismach naukowych (IF: 2.242; MEiN111). Większa część dorobku naukowego powstała po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych. Obecnie Indeks Hirscha Kandydata według Web of Science (WoS) wynosi 10, a według bazy Scopus 11.

Zainteresowania badawcze dr n. med. Marcina Opławskiego koncentrują się wokół szeroko pojętych zagadnień z zakresu ginekologii, w tym ginekologii onkologicznej i uroginekologii, zarówno na poziomie molekularnym, diagnostycznym, terapeutycznym oraz okresu po leczeniu z uwzględnieniem komfortu życia pacjentek. Zawodowo dr n. med. Marcin Opławski zajmuje się leczeniem operacyjnym, głównie w zakresie ginekologii onkologicznej i uroginekologii z uwzględnieniem technik małoinwazyjnych, w tym robotycznych. Zwrócenie się ku dynamicznemu rozwojowi technik i metod biologii molekularnej, które rozpoczął kilka lat temu okazało się prawidłowym kierunkiem rozwoju w diagnostyce oraz leczeniu nowotworów ginekologicznych, gdyż obecnie wdrażane jest wiele rozwiązań do powszechnie stosowanej diagnostyki ginekologicznej i onkologii. W tym najbardziej spektakularne, czyli nowa klasyfikacja raka endometrium, w której ewentualna obecność czynników molekularnych wpływa na zastosowanie leczenia skojarzonego u tych chorych. Zainteresowania badawcze Kandydata dotyczą również rozwoju technik małoinwazyjnych, których stosowanie wiąże się z mniejszą ilością powikłań pooperacyjnych, skróceniem leczenia szpitalnego, lepszym komfortem życia pacjentek, w tych celach pomoc może nieść określenie specyficznych

markerów molekularnych wpływających na diagnostykę i leczenie w ginekologii onkologicznej. Kandydat słusznie wskazał i omówił, pozostałe poza osiągnięciem habilitacyjnym kierunki swoich badań:

- Rozprawa doktorska;
- Badania i publikacje – ocena i rola węzła chłonno-wartowniczego w diagnostyce ginekologicznej;
- Badania i publikacje - ocena roli przerzutów w węzłach chłonnych w rokowaniu w przypadku nowotworów ginekologicznych;
- Publikacje badań dotyczących molekularnych aspektów diagnostyki i terapii raka szyjki macicy;
- Publikacje badań mających na celu optymalizację chirurgicznego leczenia raka endometrium;
- Badania i publikacje oceniające stężenia wybranych genów i kodowanych przez nie białek w raku endometrium;
- Ocena aktywności biologicznej cisplatyny i salinomycyny w hodowli raka endometrium;
- Badania z zakresu zdrowia publicznego polskiej populacji kobiet.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne

Osiągnięciem naukowym zgodnym z art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) jest cykl czternastu publikacji, o wskaźniku oddziaływania Impact Factor 41.022 i łącznej liczbie MEiN 1272.00, pod tytułem „Ocena możliwości wykorzystania markerów molekularnych w diagnostyce i planowaniu zakresu terapii w nowotworach dolnego odcinka narządu płciowego u kobiet zmierzające do poprawy jakości życia i zmniejszenia częstości występowania dysfunkcji układu moczowego po zastosowanym leczeniu”.

W 13 publikacjach dr n. med. Marcin Opławski jest pierwszym autorem, a w 1 ostatnim autorem, Kandydat dowiódł, że jego wkład w tych publikacjach jest dominujący merytorycznie.

Osiągnięcie jest uzupełnione o jedną publikację nie spełniającą kryteriów pracy oryginalnej, ale o bardzo istotnej roli uzupełniającej dla całego cyklu.

Dr n. med. Marcin Opławski czytelnie i zrozumiale uzasadnia podstawy merytoryczne przeprowadzonych badań, które są uzasadnione w aspekcie klinicznym i w sposób jasny ukazuje w koncepcji naukowej cyklu.

Celem badań przeprowadzonych przez Kandydata była analiza możliwości i implementacja do praktyki klinicznej molekularnych systemów markerowych i w perspektywie optymalizacji postępowania w przypadku raka błony śluzowej macicy oraz raka jajnika.

Cel nadrzędny do postawionego pytania badawczego osiągnął poprzez wykonanie zadań badawczych takich jak:

- ocenę zmian poziomu białek związanych z procesem angiogenezy w wycinkach endometroidalnego raka endometrium.
- określenie zmian wzorca mRNA, miRNA i białek zaangażowanych w przejście nabłonkowo-mezenchymalne (EMT) w wycinkach endometroidalnego raka endometrium.
- określenie zmian profilu ekspresji i kodowanych przez nie białek dotyczących leptyny i jej receptorów w wycinkach endometroidalnego raka endometrium.
- określenie klinicznych i molekularnych markerów lekooporności w przypadku raka jajnika.
- określenie funkcji układu moczowego oraz jakości życia kobiet po skojarzonym leczeniu endometroidalnego raka endometrium i raka jajnika.

Aby zrealizować założone badania Kandydat uzyskał dostateczną ilość materiału do wykorzystania przez nowoczesne metody biologii molekularnej badając transkryptom mRNA i miRNA (mikromacierze, qRT-PCR), proteomu (IHC, ELISA, Western Blot) z analizą bioinformatyczną oraz standaryzowanych kwestionariuszy dotyczących jakości życia (QoL) ze szczególnym uwzględnieniem kwestionariuszy mających w swoim składzie również elementy uroinekologiczne, czy dotyczące życia seksualnego leczonych kobiet (SWLS-The Satisfaction with Life Scale, FACITF- Functional Assessment of Chronic Illness Therapy-Fatigue, VAS- Visual Analog Scale, SSS- The Sexual Satisfaction Scale).

Zgadzam się z wnioskami, które zostały zawarte w poszczególnych publikacjach jak również z końcową analizą z przeprowadzonych badań:

- Występuje konieczność stosowania i na szerszą skalę wprowadzenie molekularnych systemów markerowych w celu nowoczesnej diagnostyki, leczenia i oceny odległych skutków postępowania w przypadku nowotworów dolnego odcinka żeńskich narządów płciowych. Dzięki zastosowaniu tych systemów będzie możliwa optymalizacja leczenia skojarzonego tych nowotworów.
- Występowanie w raku endometrium przerzutów poprzez powstawanie nowych naczyń krwionośnych i limfatycznych wykazano na poziomie molekularnym.
- Wykazano, że przerzutowanie przez proces EMT zależy od szlaków sygnalizacyjnych (TGF-beta, Wnt, Notch).
- Lekooporność w raku jajnika jest związana z nadekspresją mRNA i *GLO1*, natomiast w przypadku III/IV stopnia zaawansowania na lekooporność wpływa również wiek, BMI, menopauza, występowanie wodobrzusza, stężenie HE4 i UBA2.
- Wskazano na konieczność zastosowania badania urodynamicznego również u kobiet z nowotworami ginekologicznymi w ramach procesu diagnostycznego po zakończonym leczeniu onkologicznym w celu doprecyzowania rodzaju zaburzeń układu moczowego i przedstawienia opcji terapeutycznych.
- Skutecznym narzędziem uzupełniającym diagnostykę zaburzeń uroginekologicznych są kwestionariusze II-Q7 i UDI-6.
- Wraz z poszerzeniem leczenia operacyjnego oraz zastosowaniem uzupełniającej brachyterapii vs. chemioterapii wzrasta ryzyko zaburzeń w układzie moczowym u kobiet z nowotworami dolnego odcinka narządu rodowego, zmiany często mają charakter utrwalony.
- Występuje konieczność współpracy pomiędzy specjalistami z różnych dziedzin (ginekolog onkolog, biotechnolog, biolog molekularny, radioterapeuta, onkolog kliniczny, urofizjoterapeuta, psycholog) dla pełnej opieki nad taką pacjentką.

Jako recenzent pragnę zwrócić uwagę na, w mojej ocenie niezbyt fortunne, określenie użyte przez Kandydata: „nowotworami dolnego odcinka narządu rodowego”, które może wprowadzić w błąd czytającego. Autor w swoich licznych publikacjach stanowiących podstawę ubiegania się o stopień naukowy zajmował się głównie rakiem błony śluzowej trzonu macicy oraz rakiem jajnika.

Działalność dydaktyczna

Aktywność dydaktyczną Kandydata oceniam pozytywnie, gdyż występuje ewolucja w nauczaniu na kolejnych poziomach rozwoju naukowego i zawodowego.

W latach 1998 – 2010 prowadził zajęcia ze studentami kierunku lekarskiego Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w ramach Katedry Ginekologii i Położnictwa w postaci ćwiczeń, seminariów i wykładów z przedmiotów ginekologia i położnictwo. Po zakończeniu pracy klinicznej w Klinice Ginekologii CMUJ dr n. med. Marcin Opławski związany był w pracy dydaktycznej co istotne, nawet po zakończeniu współpracy z w/w jednostką Kandydat był współopiekunem Studenckiego Koła Naukowego fizjoterapii uroginekologicznej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Od 2021 roku pełni funkcję Kierownika Kliniki Ginekologii i Położnictwa na Wydziale Lekarskim i Wydziale Nauk o Zdrowiu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, prowadząc następujące przedmioty:

- Położnictwo na IV roku kierunku Medycyna na Wydziale Lekarskim,
- Ginekologia i Położnictwo na VI roku kierunku Medycyna na Wydziale Lekarskim,
- Kliniczne Podstawy Fizjoterapii w Ginekologii i Położnictwie na II roku kierunku Fizjoterapia na Wydziale Nauk o Zdrowiu.

Dr n. med. Marcin Opławski był promotorem pomocniczym w postępowaniach o nadanie stopnia doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne:

- Lek. Kamil Kiełbasiński, tytuł rozprawy: „Wpływ salinomycyny na mikromacierzowy profil ekspresji genów i regulujących ich ekspresję mikro RNA związanych z procesami apoptozy i nabierania cech macierzystości przez komórki w raku endometrium”. Jednostka nadająca stopień: Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach (numer decyzji o nadaniu: 57/2022/RDNM/WNF).
- Lek. Dariusz Dąbrus, tytuł rozprawy: „Ocena wzorca ekspresji leptyny i semaforyny 3F w komórkach raka endometrium eksponowanych na cisplatynę” Jednostka nadająca stopień: Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach (49/2022/RDNM/WNF).

Jako Ordynator Oddziału Ginekologii i Położnictwa z Ginekologią Onkologiczną Specjalistycznego Szpitala im. L. Rydygiera w Krakowie, który jest akredytowany (Centrum

Medyczne Kształcenia Podyplomowe – CMKP) do prowadzenia 2 specjalizacji w zakresie położnictwa i ginekologii oraz ginekologii onkologicznej, uczestniczył w szkoleniu specjalizacyjnym lekarzy w tych zakresach.

Jako członek Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Narodowej Rady Rozwoju przy Prezydencie RP uczestniczy w procesach doradczych mających wpłynąć na poprawę systemu Szkolnictwa Wyższego i Nauki.

Kandydat prowadził również kursy do specjalizacji z ginekologii onkologicznej akredytowane przez CMKP i za osiągnięcia dydaktyczne w 2018 roku Konsultant Krajowy z Ginekologii Onkologicznej przyznał mu dyplom za propagowanie wiedzy z dziedziny ginekologii onkologicznej.

Działalność organizacyjna

Do najbardziej istotnych osiągnięć Kandydata w zakresie działalności organizacyjnej należy zaliczyć:

- Utworzenie oraz prowadzenie pierwszej w Małopolsce Poradni Uroginekologicznej przy Klinice Ginekologii i Położnictwa Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie wprowadzono diagnostykę urodynamiczną, leczenie zachowawcze uwzględniające fizjoterapię uroginekologiczną oraz wyznaczono standardy kwalifikacji do leczenia zabiegowego, a także przygotowania przedoperacyjnego (2006-2010).
- Uczestniczył w organizacji zespołu wielospecjalistycznego zajmującego się wprowadzaniem nowatorskiego programu radykalizacji leczenia pacjentek onkologicznych w Klinice Ginekologii Onkologicznej Centrum Onkologii w Bydgoszczy (2010-2013).
- Od 2013 r. pełni funkcję Ordynatora Oddziału Ginekologii i Położnictwa z Ginekologią Onkologiczną Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie.
- Od 2014 roku kieruje NZOZ Bellmed organizującego systemy dyżurowe dla lekarzy, położnych i pielęgniarek Oddziałów Ginekologiczno-Położniczych i Neonatologicznych w Małopolsce.
- Członek powołanego przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie Zespołu Ekspertów do opiniowania jednostek organizacyjnych

ubiegających się o akredytację do prowadzenia szkolenia specjalizacyjnego i staży kierunkowych w dziedzinie Ginekologia Onkologiczna (2017-2022).

- Od 2019 r. kieruje Małopolskim Centrum Macierzyństwa i Zdrowia Kobiet.
- Od 2021 r. pełni funkcję Kierownika Kliniki Ginekologii i Położnictwa na Wydziale Lekarskim i Wydziale Nauk o Zdrowiu Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Konkluzja

W podsumowaniu, osiągnięcia naukowego ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne Kandydata są zgodne z wymaganiami określone w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2022 poz. 574), w zakresie:

- 1) Posiadania stopnia doktora – na podstawie kopii dyplomu.
- 2) Posiadania w dorobku osiągnięć naukowych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauk medycznych.
- 3) Wykazanie się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni, instytucji kultury, w szczególności zagranicznej – ustalono na podstawie załączonej dokumentacji, w szczególności autoreferatu i wykazu osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny.
- 4) Odbycie zagranicznych staży naukowych.
- 5) Pełnienia funkcji Promotora pomocniczego.
- 6) Pełnienia odpowiedzialnych funkcji w projektach badawczych o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Analizując przedstawione mi dokonania naukowo-badawcze, kliniczne, a także dokumentację dotyczącą publikacji naukowych, dokumentację formalną i administracyjną, wysoko oceniam dotychczasową działalność naukową i kliniczną Kandydata do stopnia doktora habilitowanego. Jednocześnie wnoszę do **Komisji ds. stopni naukowych w dyscyplinie nauki medyczne Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego** o dopuszczenie Kandydata dr n. med. Marcina Opławskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Moja opinia jest całkowicie pozytywna. Osiągnięcia naukowe Kandydata odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

